

عنوان مقاله:

شربت و شربت خانه در گذر زمان

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 10، شماره 25 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسنده:

آرزو حسینی - دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران، دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

در گذشته، اغلب شهرها و روستاهای ایران دارای فضاهای گردهمایی نظیر شربت خانه ها بودند که مردم برای گفتگو و استراحت موقت در این اماکن گرد هم می آمدند، شربتی می اشامیدند و در باب موضوعات محلی روز مذاکره می کردند. در همین اماکن بود که ایرانیان با ذوق و اشتیاق وافر به اشعار و داستان های شاهنامه گوش فرا می دادند. در خصوص دقمت و اینکه از چه زمانی شربت خانه ها در ایران آغاز به کار کردند اطلاعات درستی در دست نیست. با این حال، گمان می رود نخستین شربت خانه ها پس از ظهور اسلام و منع مذهبی نوشیدن شراب، در دوره سلطنت تیمور در شهر سمرقند پدید آمد و در زمان شاه اسماعیل صفوی به اوج رسید و در نهایت در همان دوره با آمدن قهوه رو به زوال رفت. همراه با رسم شربت نوشی در دربار صفوی، شغل شربت دار باشی نیز پدید آمد و از مناصب مهم درباری شد. دگرگونی های فرهنگی در جامعه کنونی ما سبب به فراموشی سپرده شدن سنت ها و آداب و رسوم گذشتگان شده است. از این رو پژوهش در خصوص جامعه سنتی و شناخت ارزش های اجتماعی فرهنگی آن اهمیت چشمگیری دارد. در این پژوهش، با استفاده از روش توصیفی - تطبیقی، ضمن بیان تاریخچه و نقش شربت خانه در زندگی اجتماعی ایرانیان، معماری این نهاد اجتماعی و فرهنگی معرفی و در آخر مقایسه ای میان ویژگی های معماری فضاهای تعاملی همچون شربت خانه ها و قهوه خانه ها از سویی و از سوی دیگر میان معماری شربت خانه های موجود انجام شده است. یافته ها بیانگر آن است که شربت خانه ها و قهوه خانه ها معمولاً برای انجام فعالیت های جمعی به صورت مرکز گرا؛ و بنابر نوع استفاده و کاربری حکومتی یا مردمی آن، دارای معماری برونگرا یا درونگرا بوده اند.

کلمات کلیدی:

شربت، شربت خانه، دوره تیموری، دوره صفوی، معماری شربت خانه، قهوه خانه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/302263>

